

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1906.

Andra Kammaren.

N:o 22.

Lördagen den 3 mars.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 24 nästlidne februari.

§ 2.

Herr statsrådet m. m. *J. E. Biesèrt* aflämnade Kungl. Maj:ts propositioner till Riksdagen:

angående pension å allmänna indragningsstaten för besiktningsrustmästaren vid Gottlands tygstation *Per Gustaf Andersson*;

angående pension å allmänna indragningsstaten för vaktmästaren *Carl Magnus Fägerholm*;

angående pension å allmänna indragningsstaten för t. f. fabriksförvaltaren vid ammunitionsfabrikens afdelning å *Karlsborg A. E. V. Wännerdahl*; och

angående pension å allmänna indragningsstaten för arbetarne vid *Borghamns kalkstensbrott* *Hans Gottfrid Engqvist* och *Frans Otto Svanberg*.

De kungl. propositionerna blefvo på begäran bordlagda.

§ 3.

Föredrogos, men bordlades åter statsutskottets utlåtanden n:is 5, 8, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50 och 51 samt lagutskottets utlåtanden n:is 16 och 17.

§ 4.

Härefter föredrogos hvarterdera för sig och blefvo af kammaren godkända:

konstitutionsutskottets utlåtande n:o 2, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af §§ 39, 41, 42 och 43 regeringsformen äfvensom väckt motion om ändring af §§ 39 och 43 regeringsformen; och

bankoutskottets memorial n:o 3, angående afskrifning af osäkra fordringar vid riksbankens afdelningskontor i Göteborg, Malmö, Jönköping, Kalmar, Västerås och Växjö.

§ 5.

Angående tullen å superfosfat. Till afgörande förelåg härefter bevillningsutskottets betänkande n:o 3, i anledning af väckt motion om upphäfvande af tullen å superfosfat.

Förslag om upphäfvande af den för närvarande superfosfat åsatta tullsatsen, 25 öre för 100 kilogram, hade framställts i en inom Andra Kammaren af herr *N. Larsson* i Klagstorp väckt motion, n:o 104.

Utskottet hemställde, att Riksdagen, med afslag å förevarande motion om upphäfvande af tullen å superfosfat, måtte besluta, att gällande tullsats för sagda artikel skulle bibehållas oförändrad.

Reservationer hade emellertid afgifvits af:

herrar *Bromée* i Billsta och *Jansson* i Krakerud; samt herr *Karlsson* i Göteborg mot vissa delar af motiveringen.

Sedan utskottets hemställan blifvit uppläst, begärdes ordet af:

Herr *Bromée* i Billsta, som yttrade: Herr talman! Till det slut, hvartill utskottet kommit med att tillstyrka bibehållandet af tullen på superfosfat, har jag icke kunnat medverka, och jag har därför reserverat mig mot utskottets hemställan. Jag minnes mycket väl alla de ansträngningar att införa en tull å superfosfat, som gjorts af dem, som önskat en sådan tull, alltifrån första gången år 1888, om jag minnes rätt, och sedan undan för undan. År 1888 tillstyrkte bevillningsutskottet tullens påläggande, men båda kamrarne afslogo denna hemställan, och sedan afslogos framställningarne om denna tull år efter år till år 1898, då det lyckades att med tillhjälp af Första Kammaren få igenom tullen i gemensam votering. Sedermera ha emellertid från jordbrukarehåll, särskildt i de öfre delarne af vårt land, gjorts stora ansträngningar att få bort tullen, ehuru de hittills misslyckats.

Jag kan för min del icke finna, att denna tull på konstgjorda gödningsämnen är till gagn för jordbrukarne, utan jag kan tvärtom

icke förstå annat, än att tullen för dem är till skada. Jag har hört många påstå, att den skulle vara till gagn för konstgödningsämnesfabrikerna, och jag vill icke betvifla, att den är till gagn för dessa. Det har påståtts, att dessa fabriker skulle hafva en så dålig ekonomisk ställning, att de icke skulle hafva någon utsikt till vinst på sin verksamhet, om icke tullen bibehölles. Jag är nu i tillfälle att åtminstone för ett par år kunna med officiella handlingar från kammarrättens revisionskontor visa, att detta icke är riktigt och att åtminstone de större fabrikerna icke befinna sig i någon farlig belägenhet. Beträffande den stora konstgödningsfabriken i Landskrona kan jag med sådana officiella handlingar visa, att denna fabrik år 1901 hade öfver 92,000 kr. i behållning, och dock hade den afskrifvit fem procent på sina fastigheters taxeringsvärde, uppgående till 200,000 kr. År 1902 uppgick vinsten till något öfver 102,000 kr., och dock hade afskrifning på samma sätt gjorts å fastigheterna med 5 procent.

Det är med anledning af dessa uppgifter — och jag har all anledning att tro, att förhållandena äro liknande vid andra fabriker, fastän jag icke med officiella handlingar kan styrka det såsom i fråga om denna — som jag har ansett, att det icke är någon fara för fabrikerna, utan att de nog kunna reda sig utan denna tullsats.

Man har vidare påstått, att denna tullsats icke blott skulle verka såsom en väl behöflig registreringsafgift, utan äfven hindra utländingarne från att hit införa dålig vara. Det har förefallit mig, och denna mening delas af fackmän, som veta, huru det går till i tullen, att tullen ingalunda är i tillfälle att kontrollera varans beskaffenhet, utan där kontrolleras endast vikten och mängden af de importerade gödningsämnena, men ingenting vidare. Då är det ju orimligt att påstå, att tullsatsen skulle verka skyddande mot införsel af dålig vara. Tvärtom har det förefallit mig och många andra, att denna tull verkat som en premie för utländingarne att införa dålig vara och försälja den till någorlunda skapligt pris.

Man har här i kammaren ofta talat om, att man vill upphjälpa jordbruket och särskildt det mindre jordbruket. Äfven jag är en af dem, som anse, att det bör upphjälpas. Men hvar och en kan lätt förstå, att å de trakter af vårt land, som ligga aflägsat ifrån konstgödningsfabrikerna, varan genom frakterna skall ställa sig ofantligt mycket dyrare än å fabrikerna närbelägna orter. Man säger, att tullen verkar egentligen ingenting, åtminstone icke kännbart för jordbrukarne. Skall emellertid tullen, såsom åtskilliga påstå, vara till nytta för fabrikerna, måste den verka fördyrande af varan till tullsatsen motsvarande belopp. Är detta riktigt, så fördyras varan — oafsedt dryga frakter — med 20 å 25 kronor pr vagnslast. Tager man därtill hänsyn till frakterna, spelar detta fördyrande af varan icke någon liten roll för de små jordbrukare, som vilja utveckla sitt jordbruk, särskildt i de öfre delarne af vårt

*Angående
tullen å super-
fosfat.*
(Forts.)

land. Det är därför som jag icke heller nu kunnat vara med om utskottets hemställan.

Angående tullen å superfosfat.
(Forts.) På dessa grunder ber jag äfven, herr talman, att få yrka afslag på utskottets hemställan och bifall till den i ämnet väckta motionen.

Herr Larsson i Klagstorp: Herr talman! Anledningen till att jag väckt denna motion har hufvudsakligen varit den, att jag funnit denna tullsats alldeles obehöflig. Studerar man denna frågas historik, skall man finna, att frågan många gånger varit före i Riksdagen, innan tullsatsen beslöts, och att följaktligen Riksdagen stått tvekande, huruvida den borde lämna bifall till en tullsats, som skulle fördyra ett produktionsmedel, hvilket är absolut nödvändigt för det nuvarande jordbruket, om det skall kunna skötas på ett fullt tillfredsställande sätt. Så snart tullsatsen blifvit åsatt, synes också Riksdagen omedelbart hafva märkt, att ett misstag blifvit begånget. Motion om borttagande af tullsatsen upprepades flera år å rad.

I år synes utskottet icke hafva varit af den uppfattningen, att denna tullsats bör borttagas. Låt oss då försöka sätta oss in i utskottets tankegång något. Utskottet har börjat med att citera föregående utskotts betänkande, där det heter:

»Den ifrågavarande fabrikationen (superfosfatfabrikationen), som alltsedan den framträdt arbetat uder ganska ogynnsamma förhållanden och därför icke kunnat påräkna någon egentlig vinst, hade efter det densamma kommit i åtnjutande af tullskydd åtminstone kunnat trygga sitt bestånd. Den inom landet tillverkade varan ansåges ock allmänt vara af god beskaffenhet, och den inhemska konkurrensen vore en säkerhet för att någon försämring därutinnan icke vore att befara, hvartill komme, att prisen å superfosfat ej obetydligt sjunkit.»

Angående frågan, om fabrikationen kunnat bedrifvas med någon egentlig vinst, har föregående talare lämnat sådana upplysningar, att jag icke därpå behöfver öda tid. Och hvad angår påståendet, att den inhemska konkurrensen skulle utgöra en säkerhet för att hvarken någon försämring af varan eller prisstegring skulle komma i fråga, så kan man nog draga detta i betänkande, när man känner den ringbildning, som råder mellan superfosfatfabrikanterna och som verkar för enhetlighet i priserna så, att någon konkurrens icke kan ifrågakomma.

Vidare påstår man, att superfosfatprisen till betydande grad skulle sjunkit. Jag frågar, om någon tror, att superfosfatprisen sjunkit till följd af tullen. Tullen har snarare verkat motsatsen. Hvarför priset sjunkit, torde bero derpå, att superfosfatfabrikanterna anskaffat bättre och mera arbetsbesparande maskiner. Håri ligger orsaken äfvensom i konkurrensen utifrån.

Så säger utskottet vidare: »Ett borttagande af tullen skulle tvifvelsutan blifva i vida kretsar kännbart. En dylik åtgärd skulle nämligen med all sannolikhet medföra, att de firmor, som för närvarande här i landet tillverkade superfosfat, finge öfvergå från tillverkning till uteslutande import af denna vara». Man kan hysa sina betänkligheter häremot, om man känner, hvarifrån råvaran hämtas. Vi importera all råvara från Amerika. Ett borttagande af tullen torde icke åstadkomma någon fraktskillnad, vare sig varan fraktas från Amerika till Malmö eller Göteborg å eua sidan eller till Belgien och Danmark å den andra. Tillverkningen blefve icke dyrare i Sverige än i utlandet, hvarför det icke är någon risk för fabrikationen därvidlag.

*Angående
tullen å super-
fosfat.
(Forts.)*

Så säger utskottet i år: »Med framhållande af hvad sålunda tillförene gjort sig gällande till förmån för superfosfattullens bibehållande har utskottet vid detta tillfälle särskildt velat fästa uppmärksamheten därå, att samtidigt därmed, att den inhemska superfosfattillverkningen satts i tillfälle att alltmera tillgodose den inhemska förbrukningen, priset å superfosfat ej obetydligt sjunkit. Detta tyder åtminstone icke på att den ifrågavarande tullen, hvilken utgör endast omkring 5 procent af varans värde, medfört någon för jordbruket skadlig inverkan. Om nu tullen borttoges, lärer emellertid finnas grundad anledning att antaga, att importen särskildt af de sämre och billigare utländska fabrikaten skulle komma att väsentligt ökas; och att detta förhållande icke kunde vara annat än till men för jordbruket, torde väl få anses uppenbart.»

Man frågar, hvad tullen kan ha att göra med den importerade varans beskaffenhet. Det är oss nogsamnt bekant, att tullverket icke tar hänsyn till gödningsämnenas sammansättning. Tullen blir densamma pr 100 kg. oberoende af gödningsämnets procenthalt. Om man tror, att tullen skyddar oss mot förfalskningar, så kan jag hänvisa till den analys å ett prof på mossgödning, som blifvit inlämnadt till kemiska stationen i Hälsingborg. Profvet innehöll 8,4 procent fosforsyra och 7,4 procent kali. Dess pris var enligt uppgift kr. 7, dess värde kr. 4:82. En annan analys af prof, som inlämnats till samma station, visar, att profvet innehållit 9,6 procent fosforsyra och 6,7 procent kali. Priset var enligt uppgift kr 8,50, dess värde 5,02. Detta är det skydd, som tullen gifvit oss mot förfalskningar. För öfrigt bör det lätt inses, att för den, som vill handla med underhaltiga varor, ligger den tanken nära till hands att hellre hålla en lågprocentig än en högprocentig vara, emedan förtjänsten i förra fallet blir större.

Detta angående skyddet. Betänker man vidare den betydelse superfosfaten har för vårt svenska jordbruk, så måste man ställa sig frågande inför det förhållandet, att Riksdagen vill fördyra försäljningen af en sådan vara som fosforsyra. Fosforsyra är ett bland de viktigaste gödningsämnen, som finnas. Riksdagen har beviljat anslag på hundra tusentals kronor för torrläggning af vattensjuk

Angående
tullen å super-
fosfat.
(Forts.)

mark i Norrland och har gjort rätt däri. Men på samma gång den vill verka för att jordbruk må komma till stånd där, borde den icke hindra eller fördyra anskaffandet af sådana produktionsmedel, som göra jordbruket lönande. Forforsyran är just af betydelse för sådana kärrmarker. Den bidrager till att det blir kärna i säden, så att man icke får bara halm.

Den enda betydelse, som tullen haft och har, är, att den skaffat superfosfatfabrikanterna större inkomster. Detta måste man erkänna, då man vet, att tullen utgör 5 procent af försäljningsvärdet.

År 1904 såldes mer än 136,861,000 kilogram superfosfat; 5 procent på försäljningsvärdet af detta utgör 372,027 kronor. En obetydlig del häraf går till statskassan, resten eller 339,953 kronor till gödningsämnesfabrikanterna som vinst. Detta är den nytta svenska folket haft af tullen, och jag undrar, om det är skäl i att den svenske jordbrukaren betungas med denna tull.

På grund af hvad jag anfört ber jag, herr talman, få yrka bifall till reservationen och afslag å utskottets hemställan.

Herr Lindblad: Herr talman, mina herrar! Det synes, som om detta är en fråga, hvori frihandlare och skyddsvänner börja att förstå hvarandra. Då densamma sist var före, vid 1904 års riksdag, så minnas de, som då voro med, att det var icke mindre än 9 reservanter från denna kammare, under det att deras antal nu nedgått till 2 i fråga om klämman och därutöfver en i fråga om motiveringen. Endast detta sifferförhållande torde upplysa om att man har funnit, att den åsatta tullen icke blott är nyttig, utan jag vågar påstå för jordbrukets vidkommande närmar sig till det nödvändiga. Anledningen är den, att det trots ansträngningar vid två riksdagar icke visat sig möjligt att få till stånd en lagstiftning, som skulle medföra obligatorisk kontroll af gödningsämnena. Om vi gå något tillbaka, så finna vi, att handeln med gödningsämnena har varit mycket otillfredsställande, och detta föranledde på sin tid regeringen och därefter motionärer att söka få till stånd en lagstiftning i ämnet. Detta har icke lyckats.

Nu är det några, och särskildt motionären, som säga: huru är det möjligt, att tullavgifterna skulle verka i riktning af kontroll, ty icke kontrollera tulltjänstemännen varans beståndsdelar. Men i det enkla förhållandet, att tullen verkar dubbelt så hårdt, om man importerar en 10-procentig vara, än om man importerar en 20-procentig, ligger en maning för importören att importera den dyrbarare och rikare varan. Ty han *har icke* den utsikt, som den siste talaren frmhöll, nämligen att, om han importerar en lågprocentig vara, han skulle kunna afyttra den med större förtjänst. Denna kalkyl kan *slå fel*, ty om han utger varan för högprocentig, om han med vett och vilja utger den för att hålla en högre procenthalt än den verkliga, så kan han drabbas af vidräkningar och ansvar, om köparen kan skaffa bevis.

Jag tror för min del, att, när man ser, att en sådan här tull-sats, som litet hvar, både frihandlare och protektionister anse måttlig, medfört, att fabrikationen stigit inom landet samtidigt med att priset för konsumenterna fallit, någon grundad anledning att rida spärr mot tullen icke förefinnes. Och det se herrarne af den statistik, som är anförd, att 1898, när tullen infördes, var införseln 36,683,108 kilogram, men har sedan nedgått så, att den sista året endast var 5,000,000 kilogram. När vi se, hvilket enormt uppsving fabrikationen tagit inom landet, så kunna vi icke neka till, att tullen varit till nytta.

Här anfördes af herr Bromée, att det vore hårdt för en mindre jordbrukare, att han skulle behöfva betala 20 à 25 kronor mera än eljest för ett parti gödningsämnen. Jag vill fästa herr Bromées uppmärksamhet på, att det icke får vara en liten jordbrukare, som använder sådana vagnslaster gödningsämnen. Jag har själf ett par hundra tunnland, men behöfver icke sådana kvantiteter, och tror, att de heller aldrig skulle behöfvas af dem, som räknas till småbrukarne. Den bevisningen tror jag sålunda icke är fullt riktig.

Vidare säga herrarne, att någon konkurrens icke är möjlig, ty man har bildat en ring, och så länge den finnes, kan ingen konkurrens uppstå. Jo, när det visat sig, att dessa fabriker sänkt medelprisen från kronor 7,30 till kronor 5, så är det tydligt, att en icke oväsentlig konkurrens ägt rum. Dessutom kan jag lämna den upplysningen, att ringen i nuvarande ögonblick brustit, då en af fabrikerna kommer att utträda den 1 juli, och man får då antaga, att den ökade konkurrensen inom landet skall medföra, att priset hålles nere.

Här framälles, att fabriker arbetat med kolossal vinst. Ja, naturligtvis finnes det ett antal fabriker, som haft och ha vinst. Men jag vill fästa uppmärksamheten på, att sådana fabriker merendels drifva tillverkning också af andra fabrikat. Några af dem ha engros-försäljning af foderämnen och dylikt, och det är själfklart, att en sådan affär bör i vanliga fall medföra vinst, och när det rör sig om miljoner kronors värde, så är det förlåtligt, om de kunna uppvisa nettoresultat med femsiffriga tal.

Motionären har anført, att om tullen utgör 5 procent af försäljningsvärdet, skulle denna uppgå till 372,027 kronor i dess helhet. Jag vill påpeka, att för att kunna uthärda konkurrensen med utländska fabrikat, få fabrikanterna icke utnyttja hela tullen, ty då kan utländingen skicka in sina varor och täfla, utan de måste hålla sig till en lägre siffra, och detta gör, att den stora förtjänsten reduceras i högst väsentlig grad.

Jag skall icke uppehålla kammarens tid. När vi veta, att den import, som förekommer, till icke oväsentlig del kommer från Tyskland, så hemställer jag, om det då kan vara lämpligt, att vi nu inleda våra tullunderhandlingar med Tyskland med denna *tullned-*

*Angående
tullen å super-
fosfat.
(Forts.)*

Angående tullen å superfosfat. *sättning.* Huru skall detta uppfattas på hinsidan Österhafvet? Jag tror, att vi böra vara nöjda med den tull, vi ha, och yrkar därför, herr talman, bifall till utskottets hemställan.
(Forts.)

Herr Jansson i Krakerud: Naturligtvis är det ganska svårt att uppträda efter en talare, som i många år så vant sig att försvara alla tullförslag, som inkommit till Riksdagen. Han är så öfvad och skicklig härutinnan, att det är mycket svårt att söka göra några invändningar mot hans påståenden. Han anförde emellertid, att det sagnades kontrollföreskrifter för konstgjorda gödningsämnen, och detta ansåg han vara ett skäl, hvarför man nu skulle fortfarande afslå motionen och bifalla utskottets betänkande. Jag vill häremot nämna, att det icke fattas kontrollföreskrifter, ty förhållandet är numera det, att då man köper konstgjorda gödningsämnen, vare sig superfosfat eller annat, fordrar man af handlanden en generalundersökning, som styrker, huru många procent denna vara innehåller. Det är vanligt, att man nu fordrar att få se en sådan undersökning. Befinnes det då, att en vara, som säljes för att innehålla 20 procent, icke innehåller dessa 20 procent, så får säljaren rabattera på priset. För tio à femton år sedan förstod den svenske jordbrukaren sig icke på dessa förhållanden. Han hade ej något begrepp om denna kontroll och betydelsen af procenttalet, utan köpte varan, sådan den befanns, och fick som oftast förfalskad vara. Nu finnes det kontrollanstalter, till hvilka man kan skicka varan för att få undersökt, huruvida den innehåller den uppgifna procenten eller icke. Följaktligen synes det mig, som om detta skäl numera icke ägde någon nämnvärd betydelse. Det är klart, att, då man har ett tullsystem, man får underkasta sig tullar, då det finnes skäl för sådana. Härvidlag synes mig dock bevillningsutskottet icke hafva anfört några skäl. Utskottet har kommit fram med en del kategoriska påståenden; några skäl finnas icke. Jämför man dessa påståenden med den utredning, som vice ordföranden i utskottet uppläste, så är det klart, att utskottets motivering icke tål denna kritik. Det vill således synas, som om utskottet icke tagit reda på verkliga förhållandet, huruvida det finnes behof af tull eller icke.

Det förhåller sig ju så, att superfosfat i de flesta fall innehåller 20 % fosforsyra. Det är väl denna, förstår jag, som importeras från utlandet, ty de öfriga 80 procenten bestå af kalk och andra mineralämnen. Dessa 80 % vill jag kalla barlast, och denna barlast finnes väl i vårt land och behöfver icke importeras från utlandet. Om detta är riktigt och den svenske fabrikanten således har denna barlast inom landet, under det importören måste transportera den hit och därtill hålla personer, som försälja varan här i landet, så kan man förstå, att för den utländske importören kostnaden blir jämförelsevis dryg i förhållande till hvad den blir för den

svenske fabrikanten. Jag tror således, att denna superfosfatfabrikation mycket väl kan uppehållas och utvecklas utan denna tull.

Den siste ärade talaren nämnde, att fabrikationen utvecklats i oerhördd hög grad till landets fromma. Det är sant, men på grund däraf hade han bort tillägga, att då nu fabrikerne haft sådant skydd, att de kunnat utveckla sig på sätt som skett, detta skydd numera är obehöfligt.

Jag tror således, att man kan, med fästadt afseende på denna superfosfatfabrikations bästa och utan den minsta fara för att den skall lida afbräck, afslå utskottets betänkande och bifalla motionen, till hvilken jag, herr talman, ber att få yrka bifall.

Friherre Bonde: Herr talman, mina herrar! Frågan om denna tull har dryftats vid flera föregående tillfällen, först då fråga var om dess införande och sedan då fråga varit om dess borttagande. Jag motsatte mig först tullens införande och sedan yrkade jag på dess afskaffande. Jag har i år dock kommit till ett annat slut och biträdt utskottsmajoritetens mening — jag har ju, som herrarne se, icke reserverat mig. Jag har nämligen funnit, att förhållandet nu är olika mot hvad det varit, då frågan föregående gånger varit på tal.

Den siste talaren framhöll, att, då man har ett tullsystem, man bör tänka på, om tullen är nödvändig såsom skydd och, om den icke är absolut behöflig, borttaga den. Däri ligger just skyddstullsystemets stora svaghet, att det är svårt att afväga skyddstullar, än svårare att veta, när de skola åsättas, och kanske allra svårast att bedöma, när tiden är inne att taga bort dem.

Jag har icke velat betrakta denna fråga från skyddstullsynpunkt, utan det är af helt andra skäl, som jag kommit till samma resultat som utskottets majoritet. Då frågan om införande af tullen var före, motsatte jag mig den bland annat därför, att jag under många år mycket ifrat för att få obligatorisk kontroll af artificiella gödningsämnen och man ville påstå, att en dylik genom denna tull kunde undvaras. Som vi veta, hafva hittills de lagförslag, som härom framlagts, mött oöfverstigliga hinder, och ännu hafva vi icke lyckats erhålla denna så betydelsefulla kontroll. De konstgjorda gödningsämnena hafva numera för vårt jordbruk blifvit en absolut nödvändighetsvara. Kännedomen om deras beskaffenhet och egenskaper är nu mera spridd än för tio, femton år sedan, men varans beskaffenhet kan dock ännu vara betydligt olika, och vårt land har — det måste alla, som sysselsatt sig med jordbruk, erkänna — under många år varit öfversvämmadt af mycket underhaltig vara. Det företeddes äfven i utskottet bevis för, att många i handeln förekommande gödningsämnen ingalunda motsvara det pris, som för dem begäres, men dock har det visat sig, att just dessa billiga gödningsämnen genom sitt pris locka köpare; efter denna lilla tulls införande hafva dessa likväl nästan försvunnit. Det lönar sig icke

*Angående
tullen å super-
fosfat.*
(Forts.)

Angående
tullen å super-
fosfat.
(Forts.)

längre att importera den dåliga utländska varan, då den är belagd med tull, ty tullen är icke blott 25-öringen, utan därtill kommer äfven mycket besvär och vissa kostnader, som äro förenade med att införa varan hit.

Således har jag, hur frihandelsvänlig jag än är, funnit, att denna tullsats onekligen verkat såsom kontrollafgift. Här har af flere talare framhållits att tullen icke kan vara kontrollafgift, då tullverket icke kontrollerar varan. Nej, ur den synpunkten är visserligen tullen icke någon kontrollafgift, men den är det därför, att den förhindrat införandet af dåliga och billiga utländska varor, och därför har den, så länge andra kontrollbestämmelser saknas, visat sig vara mer till gagn än till skada för vårt jordbruk. Den är ju ganska måttlig, 25 öre pr 100 kilogram. Det motsvarar knappt 5 % på värdet, och erfarenheten har visat, att priset efter tullens införande icke stigit, utan snarare blifvit lägre. Omedelbart därefter steg det ju något, men sedan har det ganska jämnt sjunkit, och nu får man varan mycket billigare, än innan tullen åsattes. Våra fabriker ha nått en sådan utveckling, att de äro i stånd att tillgodose landets behof af verkligt god och fullprocentig vara.

Hvad beträffar verkningarne för fabrikena af tullens borttagande och farhågan för att de därigenom skulle kunna störtas, så tror jag icke, att tullen kan anses för fabrikena vara af någon stor betydelse, men jag tror dock, att dess borttagande kunde för dem medföra vissa olägenheter.

Jag har således icke alls velat betrakta tullen såsom skyddstull, utan såsom en nödvärnsåtgärd, och är det af den anledningen jag biträdt majoritetens förslag. Jag anhåller, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Häruti instämde herr Höjer.

Herr Eriksson i Bäck: Det har anförts, att denna tull borde bibehållas för att förhindra, att allmänheten skulle få en sämre vara, ty, säger man, tullen skulle kunna kontrollera varan. Nej, den verkar i stället så, att den billigare varan i förhållande till sitt pris drager en högre tull än den dyrare, då tullen är lika pr 100 kg.

Det förhåller sig icke så, att tullen kan kontrollera varan, utan den verkar i hvarje fall såsom ett tillägg i priset för konsumenten. Köparen får i alla händelser betala hvad handelsmannen begär. Importören tar först inköpspriset, därtill lägger han tullen, sina omkostnader samt den vinst, han anser sig böra få på varan. Här-efter rättar han försäljningspriset. Tullen verkar sålunda hvarken hämmande på importen eller såsom någon kontroll på varans beskaffenhet.

Herr talman! Jag yrkar afslag på utskottets hemställan och bifall till motionen.

Öfverläggningen var härmed slutad. Därunder hade yrkats dels bifall till utskottets hemställan, dels ock afslag därå och bifall i stället till den i ämnet väckta motionen. Herr talmannen, som nu framställde proposition å dessa yrkanden, förklarade sig anse den förstnämnda propositionen vara med öfvervägande ja godkänd. Emellertid begärdes votering, i anledning hvaraf nu uppsattes, justerades och anslogs en så lydande voteringsproposition:

*Angående
tullen å super-
fosfat.
(Forts.)*

Den, som vill, att kammaren bifaller bevillningsutskottets hemställan i utskottets förevarande betänkande n:o 3, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren med afslag å utskottets berörda hemställan bifallit den i ämnet väckta motionen.

Omröstningen utvisade 116 ja mot 79 nej; och hade kammaren alltså bifallit utskottets hemställan.

§ 6.

Anmäldes och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 28, i anledning af väckt motion angående åtgärder mot tobaksförbrukning bland ungdomen; och

n:o 29, i anledning af väckta motioner angående upptagande af skogsvårdsafgifter för trävaror och trämassa, som utföras från riket annorledes än genom skeppning eller å järnväg.

§ 7.

Till bordläggning anmäldes:

lagutskottets utlåtande n:o 18, i anledning af Kungl. Maj:ts propositioner *dels* med förslag till lag om ändrad lydelse af 42, 44 och 61 §§ i lagen den 28 juni 1895 om aktiebolag samt till lag om ändrad lydelse af 25, 27 och 43 §§ i lagen den 28 juni 1895 om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, *dels* med förslag till lag om ändrad lydelse af 36, 38, 57, 86, 88 och 114 §§ i lagen den 24 juli 1903 om försäkringsrörelse, *dels ock* med förslag till lag om ändring i vissa delar af lagen den 18 september 1903 angående solidariska bankbolag samt till lag om ändring i vissa delar af lagen den 18 september 1903 angående bankaktiebolag,

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 4, i anledning af väckt förslag om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om statens och kommunernas inkomster af och utgifter för rusdryckshandteringen m. m.; och

Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 5, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående statsbidrag till aflönande af hos kommuner anställda examinerade barnmorskor.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herrar *C. Wallis* och *A. F. Janson* i Bråten, hvardera under 5 dagar fr. o. m. den 6 mars.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3,15 e. m.

In fidem

Herman Palmgren.